



Länsstyrelsen i Södermanlands län
Att. Karl Ingvarsson
61186 Nyköping.

Synpunkter på: Åtgärdsprogram för bevarande av havsörn.

(Remissversion 2006-06-14)

Programmet avses vara giltigt åren 2006 – 2010.

Vi finner programmet välskrivet och byggt på gedigen erfarenhet. Det är med mycket stor tillfredsställelse vi tar del av förslaget till åtgärdsplan för havsörn. Något som känns mycket positivt efter artens mycket kritiska situation under 1960 – och 1970 talen.

(En period då vi som vägrade ge upp hoppet för havsörnen fyllde vintrarna med slitsam åtling)

Naturlig livsmiljö återstår i mycket begränsad omfattning.

Människan har tagit landskap, ekologiska funktioner och processer i anspråk i sådan omfattning att det numera knappast är möjligt att i något sammanhang tala om naturliga förhållanden. Detta är en betydande del av den självklara bakgrunden till denna åtgärdsplan.

Geografiskt skilda populationer bör förvaltas med målsättningen att de ska vara självbärande.

En målsättning helt i linje med artens beteende och därmed ofrånkomlig. Detta tror vi då ställer krav på ingående fortsatta studier av varje sådan populations levnadssätt under såväl års - som livscykeln. Kraven på dessa som vi tror avgörande studier måste vara fortlöpande med tanke på människans nya och växande krav på landskap och ekosystem.

Lokalt för Mälar- Hjälmarnalandskapen bör, tex. undersökas hur stor betydelse yrkesfisket har för dels den lokala populationen, och dels för ev. övervintrande fåglar från andra populationer.

Vinterutfodring. Fortsatta studier bör avgöra behoven som kanske kan skilja sig åt mellan olika populationer. Det nutida landskapets avsaknad av bytesrester från stora rovdjur kanske måste ersättas av annat än trafikdödat vilt?

Krav på boplatser och boträd.

Som en betydelsefull del i den nya nationella strategin för skydd av skog, bör i värde-trakter som sammanfaller med havsörnens nuvarande och förväntade utbredning, självklara hänsyn tas till artens krav på häckningsmiljöer och boträd. Inbyggd i skogsstrategin faller åtgärdsplanen väl inom ramarna för "länsvisa skyddsplaner för havsörn".

Strävandena att skydda och sköta skog bör vara sådana att naturvårdsåtgärder effektiviseras. Konkurrens mellan naturvårdsåtgärder bör undvikas.

Byggandet av konstbon bör, under en övergångsperiod, ses som en konstruktiv åtgärd.

I sammanhanget bör det ses som mycket betydelsefullt med (tidsenliga) åtgärder anpassade för havsörnens framtida existens i landskap som Sörmland. Landskap med en förväntat kraftigt växande befolkning. Här tror vi på behov av andra förhållningssätt till arter som havsörn. Urtidsföreteelser som örnen måste ses som självklara i nu – och framtid också i civiliserade trakter. Detta behöver inte vara någon illusion. En attityd anpassad för nu – och – framtid är nödvändig. Havsörnens förekomst i områden som Mälardalen måste, tror vi, avdramatiseras. Människors tidigare förföljelse genom jakt, sabotagen av boplatser, förgiftning genom åtlar osv. måste förpassas till historien för att möjliggöra en självklar och långsiktig förekomst av havsörn.

Påverkan på andra arter.

Fiskgjusstammar som betraktats som mycket värdefulla påverkas av havsörnens åter- kolonisation. Detta visas bl.a. av iakttagelser från västra Mälaren och Båven. Den uppkomna situationen bör ingående studeras och följas upp. Detta inte minst med tanke på att, som tidigare påpekats, naturliga, ursprungliga förhållanden inte längre existerar. Vi måste, om vi långsiktigt vill ha livskraftiga stammar av de båda arterna, vidta åtgärder verkande i den riktning vi önskar.

Naturen har inte längre sin gång. Vi tvingas vara realistiska.

På motsvarande sätt kan det finnas skäl till studier av predationstryck på andra talrika arter. Resultaten av studierna ovan bör påverka åtgärdsprogrammets beslut gällande rekommenderade beståndsstorlekar.

Vi måste vara försiktiga att enbart uttala oss om ett artbevarande generellt.

Målsättning måste anpassas till landskap och för arten övriga viktiga lokala förutsättningar.

Vi hänvisar även till den rapport som skickats, som arbetshandlingar, från Håkan Gilledal avseende fiskgjusens situation under de senaste två åren i västra Mälaren.

Miljöövervakning.

Vi håller helt med om havsörnens mycket stora betydelse som signalart/indikator för miljögiftspåverkan. Vi anser, helt i linje med vad som skrivs under "Övervakning och inventering av bestånd i övriga landet" att den rollen bör framhållas i betydligt högre grad. De i åtgärdsprogrammet omskrivna databaserna bör i sammanhanget ses som mycket angelägna.

Infrastruktur.

Ny och utbyggnad av främst järnvägar bör ske på sätt som minskar risk för påkörning. Ex. viltstängsel i kombination med över och undergångar för vilt. Mycket viktigt inför den planerade utbyggnaden av vindkraftsparken bör vara att följa och delta i den pågående internationella forskningen och debatten.

För
Naturskyddsföreningen i Södermanlands län.

Leif Carlsson
Styrelseledamot

Håkan Gilledal
Styrelseledamot

För
Ornitologiska Klubben i Eskilstuna.

Leif Carlsson
Ansvarig för faunagruppen.